

Elinvoimaa Kainuun järviltä Perämeren rannikolle - Oulujoen vesistöalueen vesistövisio 2035 – ARVOVESI, hakemus nro 308042/EAKR

MYR § 13

Hakijana on Oulun yliopisto, osatoteuttajina Suomen ympäristökeskus, Luonnonvarakeskus. Rahoitusta haetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta.

Hanketta tulee kokoukseen esittelemään hakijan edustaja professori Maria Kopsakangas-Savolainen.

Hanke on ylimaakunnallinen koskien Pohjois-Pohjanmaata ja Kainuuta.

Oulujoki on Pohjois-Suomessa sijaitseva suuri rakennettu joki, jonka laaja vesistöalue ulottuu Suomen itärajalta Perämeren rannikolle. Oulujoen vesistöä koskevissa aikaisemmissa selvityksissä tarkastelu on ollut pääsääntöisesti alueellisesti ja aihepiireiltään rajattua. Vesistöön liittyvät suunnitelmat ovat olleet osin irrallisia, eikä niitä ole riittävästi kytketty maakuntien ja kuntien kehittämissuunnitelmiin. Vesienhoitosuunnitelmat kattavat koko alueen, mutta niiden tavoitteena on vesien hyvä tila yleisellä tasolla. Koko Oulujoen vesistöä koskeva ja kattavasti vesistöalueen eri teemasisällöt tulevaisuuden näkemyksiin huomioiva selvitystyö puuttuu. Lisäksi aikaisempien suunnitelmien yhteydet alueen vähähiilisyteen siirtymisessä ovat puutteellisia.

Hankkeen tavoitteena on vesienhoidon, vesivoiman, kalatalouden, alueiden käytön ja elinkeinoelämän tavoitteet yhteen sovittavan toimintamallin kehittäminen Oulujoen vesistöalueelle. Hankkeen aikana muodostettavassa vesistövisiossa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet niin luontoympäristön, luonnonvarojen käytön, alueen elinvoimaisuuden, vähähiilisen talouden kuin matkailun kehittämisen osalta.

Hanke jakaantuu viiteen osatehtävään:

1. Kokonaisselvitys vesistön tilasta

Tässä osatehtävässä laaditaan synteesi Oulujoen vesistöalueen vesien tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä sekä arvioidaan kehittämistoimenpiteiden tarvetta. ”Vesien tila” käsittää vedenlaadun, ekologisen tilan, luonnon monimuotoisuuden ja vesiturvallisuuden aihepiirit. Osatehtävässä on päävastuussa SYKE, jonka lisäksi myös Luke

osallistuu toteutukseen

2. Kestävä ja vastuullinen säännöstely ja vesivoimatuotanto

Osatehtävässä tutkitaan vesivoimatuotannon roolia yleisesti sähköjärjestelmässä ja tapaustarkasteluna Oulujoella. Lisäksi toteutetaan yhteenveto säännöstelyjen toteutumisesta Oulujoen vesistössä aikavälillä 2010–2019 täydentäen aiempia säännöstelyn kehittämisselviksiä. Osatehtävästä on päävastuussa OY, jonka lisäksi myös SYKE ja LUKE osallistuvat toteutukseen.

3. Kalaston hoidon kehittäminen

Osatehtävässä laaditaan synteesi Oulujoen vesistön kalakantojen hoidon nykytilasta ja kehittämistarpeista tukemaan vision ja toimintasuunnitelman laadintaa (osatehtävä 4). Synteesissä selvitetään erityisesti vaelluskalakantojen optimaaliseen hoitoon (3.1.) sekä kokonaiskalaston hyödyntämiseen (3.2.) liittyviä kehitystarpeita aina Oulujokisuulta Oulujärven kautta Kainuun ylimmäisiin latvapuroihin saakka. Päävastuussa osatehtävän toteuttamisesta on Luke.

4. Yhteisen vesistövision muodostaminen

Tässä osatehtävässä toteutetaan vuorovaikutteinen yhteistyöprosessi koko vesistöaluetta koskevan vesistövision laadinnaksi. Tehtävästä päävastuussa on SYKE. Oulun yliopisto vastaa elinkeinoelämän muutosten vaikutusarvioinnista liittyen aluetalouteen (työllisyys-, arvonlisä- ja verovaikutukset). Visiotyöskentely toteutetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kaikkien osatehtävien kanssa. Se toimii ohjaavana ja kokoavana sateenvarjona hankkeen muille osatehtäville: hyödyntää niissä kerättyä tietoa, määrittelee tulevaisuuden tavoitteet ja suuntaviivat, jotka ohjaavat hankkeessa laadittavia selvityksiä, ja lopulta kokoaa eri aihealueet yhteen poikkileikkaavassa visiotyössä.

5. Viestintä ja tiedottaminen

Oulujoen vesistöalueen vesistövisio muodostetaan yli kaksi vuotta jatkuvassa vuorovaikutuksessa eri intressejä edustavien sidosryhmien kanssa, joten viestinnällä on hankkeessa merkittävä rooli. Viestintää toteutetaan tiiviissä yhteistyössä muiden osatehtävien, erityisesti visiotyöskentelyn kanssa. Viestinnästä päävastuussa ovat Oulun yliopisto ja SYKE.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika 1.6.2020-31.12.2022 ja kokonaiskustannusarvio on 800 000 €, johon haetaan TI 2 EAKR/valtion rahoitusta 620 000 € (77,50 %)

Hankkeen rahoitussuunnitelma:

EAKR/valtio TL 2	620 000 €	77,50 %
Kuntien rahoitus	57 000 €	7,13 %
Muu julkinen rahoitus	45 497 €	5,69 %
Yksityinen rahoitus	77 503 €	9,69 %
Yhteensä	800 000 €	100,00 %

Hankkeen kustannusarvio:

Palkkakustannukset	561 125 €
Ostopalvelut	94 239 €
Muut kustannukset	9 963 €
Flat rare 24 %	134 673 €
Yhteensä	800 000 €

MYR sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 25.5.2020 ja puolsi hankkeen rahoittamista.

Erillisliite nro 1: Valintaesitys, jossa tarkempaa tietoa hankkeesta.

Lisätietoja hankkeesta antaa Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta rahoitusasiantuntija Paula Alho, puh. 0295 037 284, sähköposti paula.alho@ely-keskus.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) puoltaa hankkeen rahoittamista.

Hanke toteuttaa Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelman tavoitteita TL:lla 2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (erityistavoite 4.1. tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta) ja tukee Kainuun maakuntaohjelman (mm. biotalouden ja matkailun edistäminen) ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman (mm. kehittämisteema KT 2 Hyvinvoinnin ja hyvän ympäristön Pohjois-Pohjanmaa ja painopistettä laadukas ympäristö) tavoitteita.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR):

Ryhmäpäällikkö, FT, Dosentti Seppo Hellsten Suomen ympäristökeskukselta (SYKE) esitteli hankkeen.

Merkittiin tiedoksi, että Kainuun osuus hankkeesta 66 % (413 300 €).

Puollettiin esityksen mukaisesti.